

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za imo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 93.

Sobota, 21. novembra 1931.

Leto VI.

Kongres avstrijske socialne demokracije

Novo načelo.

Na kongresu avstrijske soc.-demokratske stranke, ki se je vršil v Gradcu od 13. do 16. t. m., so bili izvoljeni v načelstvo ss:

Oton Bauer, Robert Danneberg, Julij Deutsch, Viljem Ellenbogen, Karl Heinz, Oskar Helmer, Ivan Janček, Bertold König, Ivan Pölzer, Adelajda Popp, Gabriela Proft, Karl Renner, Pavel Richter, Terezija Schlesinger, Ivan Schorsch, Karl Seitz, Albert Sever, Ferdo Skaret, Anton Weber in Karl Weigl. Dose-
danja člana Tomschik in Anton Hue-
ber sta izvolitev odklonila.

Politična resolucija

O političnem položaju je poročal dr. O. Bauer in je bila sprejeta naslednja resolucija:

Strankin zbor zahteva ohranitev neokrnjenih podpor za nezaposlene in podpor v slučaju potrebe, skrajšanje delovnega časa na štirideset ur tedensko, zakonito omejitev dvojnih zaslužkov in obvezno posredovanje dela. Strankin zbor izjavlja, da se gospodarska kriza ne da odpraviti drugače, kakor s prehodom od privatnega kapitalizma k državnemu kapitalizmu, od kapitalistične anarhije k državnemu gospodarstvu po načrtu.

Ce je mogoče odpraviti gospodarsko krizo privatno-kapitalistične družbe le z odpravo tega gospodarskega reda, tedaj ustvarja omajanje svetovnega kapitalizma potom gospodarske krize samo predpogoje za to.

Fašizem ni nič drugega, kakor poizkus kapitalistov in aristokratov, da odvrnejo jezo obubožanih množic zaradi krize kapitalizma od kapitalizma in jo usmerijo proti demokraciji, da z demokracijo gibanje, organizacijske in bojne svoboščine delavskega razreda siloma uničijo in s tem omahujejo kapitalistični družabni red rešijo. Strankin zbor pozivlja delavski razred, da se vsakršnemu novemu poizkusu fašizma, da siloma uniči demokracijo, z vso silo delavskega razreda upre, da premeša fašistične najemnike svojih kapitalističnih in aristokratskih gospodarjev.

Par misli iz poročila dr. O. Bauerja.

V Avstriji je položaj jako kritičen, enako kakor v Nemčiji. Fašizem, ki ga goje stari generali in aristokracija, grozi odpraviti demokracijo. To bi se tem lažje zgodilo, če bi bila socialna demokracija neaktivna kot najmočnejša stranka ali bi z ostro opozicijo meščanske stranke, ki slo-
ne na demokratičnem principu, tirala v naročje fašizma. V tem primeru je dolžnost demokratične socialne demokracije, da varuje načelo demokracije in če treba, napravi tudi kompromis. Moč stranke je tako velika, da lahko prepreči najhujše in ker je nje moč odločevalnega pomena za razvoj, se stranka ne sme bati kompromisa. Kompromis je sicer dvorezen nož; tudi ob prevratu stranka ni dosegla vsega, a mnogo je dosegla. Tudi sedaj bi bilo v škodo demokracije in razvoja, če bi stranka v slučaju potrebe ne izrabila svojega orožja, politične moči v delavsko in splošno korist.

Kongres mu je z resolucijo dal z ozirom na kritični položaj pooblastilo, da ureja politiko stranke po svoji vednosti in praktični oportuniteti v interesu delavstva in demokracije.

Uprava državnih rudnikov namerava znižati mezde.

Protest svobodne strokovne organizacije rudarjev proti nameravani od-
povedi delovne kolektivne pogodbe.

Savez rudarskih radnika v Zenici je doznal iz pozitivnega vira, da namerava generalna direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu odpovedati delovno kolektivno pogodbo za državne rudnike. Ta vest je med prizadetim delavstvom vzbudila splošno razburjenje, kajti mezdne razmere rudarskega delavstva v državnih rudnikih so že dosedaj bile slabe in mezde pod eksistenčnim minimumom. Saj znaša temeljna plača kopača Din 36.—, učenca-kopača Din 33.—, vozača 22—28 Din in povprečna plača zunanjih delavcev Din 30.— na delovno zvrstitev (šiht). Poleg tega je obrat tudi v državnih rudnikih omejen: Mesečno napravi delavstvo 14 do 18 šihotov. To je veliko premalo, da bi moglo delavstvo zaslužiti za človeka dostojno življenje.

Proti nameravani odpovedi delovne kolektivne pogodbe je tudi delavstvo rudnika Zabukovca—Velenje vložilo protest na generalno direkcijo državnih rudniških podjetij. Pro-
test se glasi:

Podpisani zaupniki II. rudarske skupine za drž. rudnik Zabukovca—Velenje smo prejeli poročilo »Saveza rudarskih radnika« v Zenici, da se namerava odpovedati

sedaj veljavno kolektivno pogodbo (radni ugovor) za državne rudnike z namenom poslabšanja obstoječih mezdskih postavk.

Na podlagi tega si dovoljujemo po nalogu prizadetega delavstva predložiti sledečo

ugotovitev:

Delavstvo imenovanega državnega rudnika si ne more tolačiti, s čim bi mogel naslov zagovarjati ta svoj postopek, ko je obče znano, da so plače rudarjev pri drž. rudnikih v splošnem že dolgo let najnižje, neglede na to, kakšne posledice bi to imelo tako v gospodarskem in socialnem, kakor tudi v zdravstvenem oziru za prizadeto delavstvo in njegove družine, če bi se jim že sedaj tako skromni zaslužek še zmanjšal, in to v času, ko večina prizadetega delavstva ni niti polno zaposlena in ko draginja zopet narašča.

Ne spuščamo se dalje v podrobno razlago naše bede, ker še vedno upamo, da bo zmagalo socialno čuvstvo pri pogledu na našo bedo nad mrtvimi številkami hladnih računov.

Breitscheid svari!

Proč z morilno kugo — ali konec toleriranja.

Na volilnem shodu v Darmstadtu, na katerem je bilo nad 500 poslušalcev, je govoril soc. dem. poslanec dr. Breitscheid. K pobjem in zavratnim umorom med političnimi nasprotniki je govornik izjavil:

»Svariti moramo ob tej uri prav resno državno vlado in tudi deželne vlade. Vprašamo samo, ali hočejo napraviti konec terorju nacionalnih socialistov (fašistov), ker mora sicer socialna demokracija miniti potrpljenje napram vladi. Naša tolerančna politika ima samo namen varovati republiko. Nihče se pa ne sme domisljati, da se hoče dopuščati, da od nas tolerirana vlada dovoljuje gonjo nacionalnih socialistov in njih zaveznikov.

Ceprav so tuptam utrpeli hakenkrajclerji škodo, se je vendar skoro vedno dokazalo, da so bili nasprotniki nacionalnih socialistov v obrambi. Kdor dvomi o tem, naj ve, da morilne kuge, naklepov umorov in pozivov k umorom v Nemčiji ni bilo, dokler so se pojavili nacionalni sociali-

sti. Pričakujemo od vlade prav kmalu odgovor, če hoče z vsemi močmi pričeti boj proti fašizmu ali ne, ali pa, če se hoče ukloniti nacionalnemu socializmu. V tem primeru je vse delavstvo pripravljeno, da izvede usiljeno borbo z vsemi pomočki. S sklepom komunistične stranke, da se napravi konec terorju posameznih skupin, je odpadla velika zapreka med socialno demokracijo in komunistično stranko. Socialni demokrati v Prusiji se bodo najodločneje uprli nameravani prepovedi komunistične stranke v Nemčiji.

Politični razvoj v Nemčiji prehaja v odločilno fazo. Radikalni fašisti pridobivajo na moči zaradi bede in zmernejše stranke izgubljajo. V vladi odloča centrum, dasi ni večinska stranka in če se centrum odloči za fašizem, je skoro neizogibna meščanska vojna. Letos in v prvi polovici bodočega leta pade odločitev s pruskimi volitvami. Vesel pojav je združenje delavske fronte.

Izpremembe v jugoslovanski vladi.

Finančni minister dr. Gjorgje Gjuric je bil imenovan za poslanika v Londonu. Finančni minister pa je postal podguverner Narodne banke dr. Milorad Gjorgjević.

Revizija Youngovega reparacijskega načrta

Nemčija je vložila spomenico, da se skliče posvetovalna komisija Youngovega načrta, kateri bo poročala o finančnem položaju Nemčije.

Kitajska je napovedala vojno Japonski

Svetovni mir je resno ogrožen.

V Mandžuriji se vrše boji dalje in Kitajska je napovedala vojno Japonski. Nadaljevanja te vojne so krive velike kapitalistične in kolonialne velesile, ker jim gre za vpliv v Orientu. — Kitajci imajo v dosedanjih bojih izgube, kar je razumljivo, ker Kitajska ni konsolidirana in ima precej razvito komunistično gibanje z oboroženo silo, kakor je povedal ruski vojni komisar.

Italija potrebuje denar. Italijanski zunanji minister je šel v Ameriko — po denar. Hladni sprejem v Ameriki ni najboljši porok za uspeh.

Politična in ekonomska situacija v Nemčiji

(Od našega posebnega poročevalca.)

Najbolje bi bilo, če bi Nemčija proglasila konkurz in če bi prenehala vsa plačila v inozemstvo. To je več ali manj odgovor, ki ga dobiš na ulici, če vprašaš narodne ljudi o ekonomskem položaju Nemčije. Slično mnenje propagirajo tudi izvesni nemški listi, posebno pa organi ekstremnih strank.

»Treba se pod vsako ceno izogniti moratoriju in storili bomo vse, kar je v naši moči, da ne pride do tega,« venomer ponavljajo ministri ter finančni in industrijski vodje. Ali istočasno poudarjajo, da Nemčija po preteku podaljšane roka kratkoročnih kreditov (29. februarja 1932) ne bo mogla naenkrat odplačati zahtevane vsote, ki se ceni na 7 milijard mark, sploh pa nič, če ne uspe podaljšanje Hooverovega moratorija za politične dolgove.

Tako se Nemčija deli v dva tabora. Čeprav so vsi proti reparacijam, je vendar en del pripravljen pogoditi se. Ali nevarnost, da intransigentni nacionalistični krogi pridejo do moči, je vse večja. Najbolji dokaz za to so najnoveše volitve v Hesse-
nu. Tu so nacionalni socialisti dobili na mah 27 sedežev, medtem, ko so na primer socialni demokrati izgubili 9 in padli od 24 na 15 mandatov. Nacionalno-socialistično gibanje bujno narašča. Mnogi so mislili, da se ta stranka dalje ne bo razvila, ker septembra 1930, ko je bila nad svojo zmagoto sama presenečena, ni izkoristila trenutka. Sedaj pa poizkuša prilagoditi svoja načela splošnim zahtevam, katera bi v eventualni koaliciji postavljala katoliška stranka in posebno pa inozemstvo. Negotov značaj notranje-politične situacije zelo ovira mednarodne pregovore Nemčije, tako da celo Francozi sami pravijo: bolje, da pridejo najhujši desničarji na krmilo, pa da se z njimi poravnamo, kot pa, da pride do »nekih« sporazumov, katere nemški nacionalci ne bi hoteli pozneje priznati.

Kako bi izgledal ta sporazum, nihče ne ve. Zaenkrat se borijo za proceduro. Nemčija hoče, da se pro-
uči njena možnost plačevanja in da se vzamejo v obzir tudi kratkoročni krediti. Francija, kateri je uspelo dobiti od Amerike mandat, da potrese vprašanje o reparacijah, se odločno brani, da bi se problem reparacij istočasno reševal s problemom kratkoročnih kreditov. Francozi celo oponašajo Nemčiji brezvestno nastopanje in trdijo, da imajo Nemci v inozemstvu vsoto naloženega kapitala, ki popolnoma odgovarja kratkoročnim kreditom (7 milijard).

Medtem se pa ekonomski položaj Nemčije poslabšuje od dne do dne. Tedenski izkazi »Reichsbanke« pričajo o stalni izgubi denarnega pokritja, ki danes ne znaša več kakor 1.2 milijarde pri obtoku okroglo 4.5 milijarde papirnatega denarja. Pri tem pa je treba vzeti v obzir, da je med temi 1.2 milijarde okroglo 600 milijonov mark izposojenih deviz, to se pravi, da je v resnici ena marka krita le s 14 pfenigi v zlatu in devizah. Nevarnost ponovne inflacije postaja vse večja, čeprav je nemška trgovska bilanca v mesecu oktobru dosegla aktivni rekord 396 milijonov mark proti 387.000.000 v septembru. Prihodnji teden bodo, kot je to poudaril Brüning, v Mainzu odločilne važno-

sti. To priznavajo vsi, čeprav ne dele optimizem, ki odseva iz omenjenega volilnega govora nemškega državne- ga kanclerja.

Kako se godi Mateottijevi vdovi v Italiji.

Ponesrečen poizkus osvoboditve.

Vdova umorjenega socialističnega poslanca Mateottija živi v Rimu v popolni samotnosti. Nedavno jo je svaril nek italijanski policijski uradnik, naj niti ne hodi na grob svojega moža, češ, da je nje življenje v nevarnosti in naj rajši misli na svoje otroke, da ne pridejo v roke svojih sovražnikov. Vdova Velja Mateotti se na ta opomin ni ozirala, tudi ni ustregla policijski zahtevi, da naj ne nosi več žalne obleke. Z ljudmi, s katerimi je delal nje mož, sploh ne sme občevati in je trajno pod policijskim nadzorstvom.

Ne vdova in tudi otroci ne morejo napraviti koraka izven hiše, da bi jih ne spremljal policist. Pred hišo je stalna straža. Kdor jo hoče obiskati, ga prej odženejo na stražnico, kjer mora podati vse osebne podatke in namen obiska. Celo ljudi, ki obiskujejo druge rodbine v hiši, spremlja policist po stopnicah do rodbine, ki jo hoče posetnik obiskati, čeprav stanujejo v hiši sami fašisti.

Njeni trije otroci ne smejo niti šole obiskovati, ker je njih ime državno nevarno. Šele letos so dovolili najstarejšemu dečku obisk gimnazije. A tudi tega spremlja policist z doma v šolo in iz šole domov. Deček pa se ne sme imenovati Giacomo Mateotti, ampak se imenuje po materi Franc Titta. Ta deček mora sedaj v šoli pozdravljati morilca svojega očeta s fašističnim pozdravom in peti fašistične himne.

Mlad zdravnik, doma v rojstnem kraju Mateottija in njegov osebni prijatelj, je hotel spomladi rešiti Mateottijevo rodbino in jo odpeljati v inozemstvo. Ta zdravnik, ki je nosil rakvo pokojnika k pogrebu, je bival že tri leta na inozemskih klinikah v Berlinu, na Dunaju in v Parizu, ker ga doma preganjajo, a dasi si je pridobil simpatije in se mu je obetala lepa bodočnost, je vendar potoval februarja v Rim, da reši rodbino svojega umorjenega prijatelja. Mož je bil v vojni italijanski prostovoljec, s prestreljeno ramo je prišel domov; ali fašisti mu sedaj ne zaupajo.

Koncem februarja je prestopil mejo. Od takrat pa manjka vsakršna sled za njim. Koncem marca so zvedeli njegovi sorodniki, da se nahaja v rimski ječi ter da ga postavijo pred državno izjemno sodišče. Osem mesecev je minulo od takrat. Mož je govoril s svojim zagovornikom, pa še danes ne ve, zaradi česar ga obtožujejo. Ali pred izjemno sodišče pridejo le zločinci zoper varnost države!

Znano je, kako je izjemno sodišče obsojalo zlasti protifašistične intelektualce. Zaradi meščanske demokracije sta bila obsojena pisatelja Vinciguerra in Rossi Doria na šestnajst let. Navedeni zdravnik je hotel rešiti štiri ljudi, s čemer bi si bil pri-

dobil pri vsem človeštvu moralni ugled. Ni hotel storiti zločina, ampak le zločinu napraviti konec. Umor Mateottija ni več italijanska zadeva, ampak je zadeva vsega človeštva. Človeštvo, predvsem pa delavstvo, mora najodločneje protestirati proti temu, da hočejo v Rimu nekoga obtožiti in pahniti v ječo, ki je po nalogu človečanstva hotel nekaj storiti, kar je bila že davnaj dolžnost vsega človeštva.

Ali naj bo ta mož obsojen, ali naj ga umori italijanska justica? Simbol civilizacije je že devetmesečna ječa; obsodba pa bo kričeč primer človečanstvu človeške družbe

Morala delavskega gibanja.

Večkrat poslušam ljudi, ne zaradi radovednosti, ampak zato, da pač po svoje presojam njih moralno kvaliteto in kulturo današnjega časa. Na žal, le prepočastoma opažam, da vodi vse mišljenje večine ljudi prav ozkosrčni egoizem, kateremu podlega duhovno in v dejanjih. Kratko bi ponazoril to duševno razpoloženje z naslednjim primerom.

Imamo tovarno, v kateri je zaposlenih večje število delavcev in nameščencev. V tovarni imajo delavci razmeroma dobro organizacijo, katere program je splošno izboljšanje mezd in delovnih razmer v tovarni. To je program organizacije, ki zastopa interese vseh delavcev. Med organiziranimi in neorganiziranimi ljudmi so pa tudi taki, ki sicer respektirajo na zunanjo organizacijo, skrivaj pa iščejo stikov s predstojniki, da za hrbtno organizacijo in morda v škodo tovarišev celo z denuncijacijami pridobe zaupanje gospodarja. Za prvim stori to drugi, tretji in organizacija postane peto kolo, na katero se delodajalcu ni treba ozirati. Ti organizirani in neorganizirani delavci so izpodkopali avtoriteto organizacije iz povsem svojih sebičnih razlogov. Škodovali so skupnosti, to je veliki večini delavstva v dotični tovarni. Demoralizirali so se, prodali so se in izdali svoje tovariše in tovarišice, če so polagali večjo važnost nase, kakor na skupnost; zahrbtno so rušili skupni program.

To je samo primera. Mi vemo, da med organiziranimi delavci ne more biti takih značajev in da jih delavsko gibanje tudi ne sme pozna-

ti in ne more priznavati, ker rušijo veliko moralo delavskega gibanja, ki ne sme poznati zahrbtnosti, ne samostojnih akcij, ne prilizovanja na desno in levo, ampak le svoj delavski program in enotnost delavskega gibanja.

Delavsko gibanje ima svoj znanstveno utemeljeni in gospodarsko potrebni program, ki se diametralno razlikuje od vseh drugih programov. Ta diametralna razlika tudi utemeljuje potrebo emancipacije od vseh drugih programov in od sodelovanja pri akcijah, ki so nasprotno temu programu.

Delavsko gibanje že od nekdaj poudarja popolno emancipacijo delavstva. Bistvena zahteva je to, ker ohranja med delavstvom jasno sliko, enotnost in, kar je moralno jako mnogo vredno, značajnost. V delavskem gibanju se mora delati z delavstvom, delavstvo mora poznati svoje naloge in metode boja delavskega gibanja, če ga hočemo vzgojiti v načelnosti. Niso to fraze; zakaj, če delamo drugače, smo podobni onemu človeku, ki za hrbtno organizacijo in svojega programa išče posebne subjektivne koristi in obenem izdaja interese tovarišev, splošnosti.

Mnogo morale in značajnosti morajo imeti naše organizacije in nje člani, potem bomo napredovali in bomo močni. Povsod mora delavstvo sodelovati in živeti s programom in delom, postati mora ena duša. To tvori šele pravo gibanje in daje gibanju potrebno moralo.

PRI SLABOSTI

par kapljic Fellerjevega, bolečinu pomirjujočega blagodišečega Elsafluida na sladkorju ali v mleku, je še zmeraj pomagalo. To varuje tudi pred krči, kašljem, hripavostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč 383, Savska Banovina.

Kolinska

TVORNICA

CIKORIJE

Naša prava Kolinska cikorija.

Doma in po svetu.

Železniške legitimacije za vpokojence, invalide in njih rodbine. Kakor razglasa finančna direkcija v Ljubljani, morajo vsi upokojenci in njih rodbine, katerim so bile izstavljene železniške legitimacije v letu 1927, predložiti iste do 10. decembra t. l. finančni direkciji, odseku za računovodstvo v Ljubljani. Za izstavitev, oziroma izposlovanje novih železniških legitimacij se mora prošnjam priložiti slika, zadnji odrezek čekovne nakaznice in Din 10.— v gotovini. Istotako se naj predlože železniške legitimacije, ki so bile kasneje izstavljene, za prolongiranje.

V Krškem je umrl v 83. letu starosti prvi ravnatelj krške meščanske šole I. Lapajne. Pokojnik je bil doma z Vojskega nad Idrijo. Udeleževal se je kot publicist in je bil med prvimi snovateli gospodarskih organizacij.

Za usta in zobe dnevno par kapljic blagodišečega Fellerjevega Elsafluida v kozarec vode, to je užitek in obenem tudi preizkušena zaščita proti mnogim obolenjem grla in vratu, proti hripi itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč 383, Savska Banovina.

Agrarna konferenca v Sofiji. V Sofiji se bo vršila agrarna konferenca balkanskih držav in Madžarske. Zborovala bo početkom decembra. Razpravljali bodo predvsem o preferenčnih carinah in o produkciji tobaka.

Zopet burna seja v madžarskem parlamentu. V poslanski zbornici so razpravljali dne 17. t. m. o zavarovanju nezaposlenih. Grof Appony je

Poceni se dobe Miklavževa darila v

Tekstilnem bazarju

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

— Ne. Ali ko sem hodil v gimnazijo, sem čital, da imajo ribiči na otokih shrambe. Tako shrambo morava najti.

— Dobro. Ali če je ne najdeva? Kaj potem?

— Zjutraj je človek modrejši kakor zvečer. Vstani, Petek!

Marjutka je preplašeno pogledala poročnika.

— Kaj si znorel? Bog nebeški! Kaj naj počnem s teboj? Danes ni petek, nego sredo je.

— Nič ne del! Ne razmišljaj o tem. Pozneje bova govorila o tem. Vstani!

Marjutka je pokorno vstala. Poročnik se je sklonil, da bi pobral puške, vendar ga je dekle prišlo za roko.

— Stoj! Brez šale! ... Dal si mi vendar svojo besedo, da ne zbežiš!

Poročnik je iztrgal iz njene svojo roko in se nasmejal divje in hripavo.

— Nisem znorel jaz, nego ti! Pomisli vsaj malo — ali lahko sedaj mislim na beg? Puške hočem nesti samo zato, ker so zate pretežke.

Marjutka utihne. Mehko in resno je rekla: — Hvala za pomoč! Ali dan mi je ukaz, da te privedem tja ... Zato ti ne morem dati orožja. Veže me odgovornost ...

Poročnik je zmajal z ramen in vzdignil vreče. Korakata.

Sneg se je škrtajoče mešal s peskom pod nogami! Brezkončno se je vlekle ploščato, zoperno obrežje v daljavo.

V daljavi se je pojavilo nekaj rjavkastega, s snegom pokritega.

Marjutka se je opotekala pod težo treh pušk.

— Le krepko, Maria Filatovna! Vzdržite! To bodo gotovo shrambe.

— Oh, da bi že bili tam. Brez moči sem. Vsa sem premražena.

Končno sta bila pri shrambi. V shrambi je bila neprodna tema. Dišalo je neprijetno in vlažno po ribah in zarjaveli soli.

Poročnik je z rokami otipal kup zloženih rib.

— Oho! Ribe so tu! Vsaj od lakote ne umreva.

— Če bi imela le ogenj! ... Pojdiva. Morda se najde kakšen kot, kjer bova zavarovana pred viharjem? — je stokala Marjutka.

— Hm, elektrike tu ne bova našla.

— Mogoče bodo gorele ribe ... Prav mastne so.

Poročnik se je zopet začel smeјati.

— Ribe zažgati? ... V resnici, znorela si.

— Znorela? je odgovorila Marjutka užaljeno.

Pri nas na Volgi smo to večkrat delali. Gore boljše kakor drva.

— Prvič v življenju to slišim ... da. Ali kako naj prižgeva ribo? Imam sicer zažigalnik in zažigalno vrstico, treske lahko strgava s sten — ali kako jih zažgati, da bodo gorele?

— Oh, ti kavalir! ... Vidi se, da si se vse svoje življenje držal matere za krilo. Na, vzemi krogljo ven, jaz pa bom s stene odtrgala treske.

Težko je bilo poročniku z otrplimi prsti potegniti krogljo iz patrone. Marjutka, ki se je vrnila s treskami, se je zaletela v temi v njega.

— Posiplji smodnik sem! ... vse na eno mesto ... Daj sem tvoj zažigalnik!

Zažigalna vrstica je žarela kakor iskra z oranžasto barvo. Marjutka jo je potisnila v smodnik. Siknilo je, zaplamlelo in jelo goreti počasi z majhnim, žoltim plamenom, ki je nato zažgal suhe treske.

— Gotovo — se je razveselila Marjutka. Prinesi ribo ... Vzemimo najbolj mastnega krapa.

Čez goreče treske povprek sta položila ribo. Zvila se je in vzplamtela z mastnim, vročim plamenom.

— Sedaj je treba samo prilagati. Ribe zado- stujejo za pol leta! Marjutka se je ogledala. Plamen je metal trepetajoče in skakajoče sence na ogromen kup rib. Stene shrambe so bile polne lukenj in špranj.

Marjutka je obšla shrambo. Zaklicala je iz nekega kota:

— Tu je zdrav kot! Naloži na ogenj rib, da ne pogasne. Hočem tu pospraviti in narediti čedno sobico.

Poročnik je sedel k ognju. Krčil in stegoval se je počasi, ker ga je ogenj prijetno ogreval. V kotu je padalo nekaj ploskajoče in ropotajoče na tla. Marjutka je metala ribe stran. Naposled je zaklicala:

— Gotovo! Prinesi ogenj s seboj!

Poročnik je prijel gorečega krapa za rep in stopal v kot. Marjutka je naredila iz rib tri stene, tako da je nastala sobica nekako dva metra v kvadratu.

(Dalje prihodnjič.)

izpodbijal zahtevo s trianonsko pogodbo in preferenčnimi carinami, ki se zavlačujejo in da je kriza svetovna. V razpravi je omenil poslanec Rassay, da je socialna demokracija izjavila, da pride v uredništvo »Esti Curier« 4000 nezaposlenih delavcev, ki bodo razgnali vse uradnike. Predsednik vlade Karoly pa je izjavil, da vlada ne uvede zavarovanja nezaposlenih samo iz načelnih, ampak tudi iz finančnih razlogov.

Na dunajski univerzi so zopet izbruhnili študentovski nemiri; »hakenkrajclari« napadajo socialistične in nemške dijake in jih krvavo pretepajo. Reakcionarni univerzitetni rektor, profesor Marsch, je poveril nacionalističnim študentom »rediteljsko službo«.

Zavetišče za mladino z imenom Anton Hueber so ustanovili avstrijski socialni demokrati, v katerem bodo vzgajali mladino. Anton Hueber je slavil nedavno sedemdesetletnico in je bil tajnik avstrijske strokovne komisije in duša strokovnih organizacij.

Mednarodna zveza frontnih bojevnikov, ki zboruje te dni v Reimsu, je sprejela resolucijo, ki odločno obsoja nacionalistično nestrpnost in vojno hujškanje.

Zniževanje mezd in nemški krščansko-socialni minister dr. Stegerwald. Nemški minister dr. Stegerwald stoji na stališču, da v politiki zniževanja mezd ni nobene meje. Kako sovražno je tako stališče napram delavstvu! Proti temu stališču protestirajo vsi delavski listi in celo predsednik berlinskega poravnalnega urada, obrtni svetnik Körner, je javno izjavil, da izgubi vsako družabno delo zmisel, če ne donša za življenje potrebnih pomočkov. Ta opomin velja gospodu ministru in podjetnikom, zakaj delavske strokovne organizacije tudi ne morejo tega več prenašati. Tu je jasna meja!

Nazadovanje porodov v Nemčiji. V Nemčiji je okoli 64 milijonov prebivalcev. Porodov v Nemčiji v zadnjem letu je bilo za 1.6 odst. manj, kakor smrtnih slučajev na vsakih tisoč oseb, kar pomeni, da je število prebivalstva nazadovalo v enem letu za okoli 100.000 oseb. Kriza je šele v zadnjih letih v razvoju in je verjetno, da bo padec bodoče leto še večji. Nacionalci vpijejo, da je ta pojav katastrofalen. Recimo, da je, ali kriv je te katastrofe gospodarski sistem in povojne politične razmere srednjeveškega značaja.

Grandi v Ameriki pod policijskim nadzorstvom. Italijanski zunanji minister Grandi hoče biti velik diplomat. Zato je šel v Ameriko. V Ameriki ga javnost ni slovesno sprejela in straži ga policija, ker Amerikanci Italiji niso prav nič naklonjeni. Italijansko »svobodo« namreč poznajo tudi v Ameriki.

Tepejo se za mandžurski cesarski prestol. Bratranec bivšega kitajskega cesarja Puya, ki se potezuje za prestol v Mandžuriji, princ Koung, podpira Puya in hoče postati ministrski predsednik, vendar pa domnevajo njegovi nasprotniki, da hoče sam postati cesar. Japonci podpirajo Puya in so najeli tisoč kitajskih kulijev, ki bodo straža cesarja.

Japonci so zavzeli Cicikar in porazili kitajskega generala Ma. S tem so se polastili važne točke vzhodne mandžurske železnice, ki je pod upravo Rusije. Rusija je bila do skrajnosti potrpežljiva napram japonski samogoltnosti ali s tem činom je prisiljena, da stopi iz rezerve. Zdi se, da stoje za Japonsko nekatere zapadnoevropske države s svojo protisovjetsko politiko.

Železniška nesreča se je zgodila 18. t. m. pri Egerju na Čehoslovaškem; pri kurilnici se je zaletela nekak lokomotiva v mimo vozeči osebni vlak. Pri tem sta se na vlaku iztirila zadnja dva vagona. Šestnajst potnikov je lažje, štirje težko ranjeni.

Španski parnik »Harvagin«, naratorjen z rusko pšenico, se je v Črnem morju potopil s celo posadko.

Zbirajte za tisk. sklad!

V. P.

Knjige „Cankarjeve družbe“ za leto 1932.

»Orači«.

(Spisal Angelo Cerkenik.)

Naš neumorni pisatelj A. Cerkenik je zopet obogatil našo mlado proletarsko kulturo. Napisal je povest, ki jo moramo šteti med naša najboljša sodobna socialno-literarna dela. V »Orači« je globoko zajeto skromno življenje našega proletarijata in njegovih bojev z ozkosrčno nečedno slovensko družbo. Cerkenik riše vse sodobne kulturno-socialne odnose v tej družbi naše domovine, ki jo po Cankarju, bolj upravičeno kakor kdaj prej, lahko nazivljemo »dolino šentflorjansko«.

Marko Grčar, ki so ga nedolžno obsodili radi hudodelstva uboja je odsedel svojo jetniško kazen in se nato napotil iskat službo k »Zadružni centrali«. Že pri prvem koraku v to novo skaljeno življenje mu pljuvajo v obraz: ostudna, krivična družba mu je zapisala pred vsem svetom v dušo moralni madež. Med licemerci se pojavijo celo sodruzi — kova kakor sodrug Kocina, ravnatelj »Zadružne centrale«. Vendar se posreči Grčarju izprostiti mrvice kruha. Posljejo ga v Šmartin, v zakotno rudarsko vas, kjer bo za šestmesečno poskušnjo vodil konzum. Tako ga je prinesla njegova strma življenska pot v gorsko gnezdo, kjer se je strnilo njegovo delo v kolektivno borbo vrlih rudarjev, zadruharjev. V Šmartinu je našel plodna tla, našel je kopico teptanih, ki jih je šmartinska družbica, župnik, trgovec Tomšič, župan itd. vodila na vrvi in nemoteno vladala nad njimi, kakor je pač zapihal ugoden veter. Marko je prinesel med šmartinski proletarijat novega duha. Iz trdega življenja je s pomočjo knjig spoznal zakone, ki oblikujejo družbo, vedno bolj je čutil v sebi pohod nove svetovne ideje. Prvi orač je rezal ledino novega življenja v Šmartinu. In v teh urah je našel sorodno bitje, — mlado učiteljico Edo. Skupaj sta ustanovila kulturno društvo »Svoboda«, vir novega skupnega življenja šmartinske proletarske mladine.

Šmartinskim močnikom mlado gibanje ni šlo v račune. Da bi zavarovali svoje interese in uničili idealna stremeljenja, so se poslužili starega orožja svojih kulturno-političnih vzornikov, S spletkami, z denarjem, z gnusnimi ponudbami liberalne hinvščine in z zapovedmi zlagane cerkvene autoritete so poskušali streti svojega sovražnika. Ker so bili vsi ti umazani napori zaman, tedaj je postala zadnja rešilna bilka močnikov, Grčarjev krivični madež: morilec, — odposlanec satanov je zadonel glas s prižnice. Marko in Edo sta nastopila trnjevo pot gladi in ponižanja, zadruga je razpadla. Toda tudi v najhujšem trpljenju ni opešala vera v idejo, vera v zmagajočo kolektivno voljo. Skozi ponižanje, obup in razočaranje je šla pot Marka, Ede in šmartinskega proletarijata, dokler si ni zadruga zopet opomogla v višave. Zmagala je nesebičnost idealizma strunnih oračev.

V »Orači« je zajel pisatelj najbolj pereč problem našega domačega sodobnega življenja: problem idejnih in gospodarskih

borb svetovnega kova v naši cankarški »dolini šentflorjanski«. V tem okvirju se zrcalijo vse kulturne prilike, etični in moralni momenti naše slovenske sodobne družbe. Po pravici lahko povemo in trdimo, da za umetninami, kjer je pokazal Ivan Cankar na kulturno in socialno plat slovenskega ljudstva, še nismo doživeli tako organične umetniške razčlembе kulturnih in socialnih prilik našega slovenskega proletarca, kakor je v »Orači«.

»Orači«, ki so torej kolektivna povest iz vsakega življenja v industrijskem kraju, pomenijo nov mejnik naše socialne literature.

Nastop Marka Grčarja, ki ga tepe krivica odkar živi, tvori stržen vsega dogajanja. Njegov boj ni samo načelna, politična zahteva, temveč notranja idejna pot k duhovnemu očiščenju v licemerski družbi. Tudi stopinje učiteljice Ede vodijo k istemu cilju. Okoli obeh pa se zbira družba rudarjev, zadruharjev in vaških veljakov, od klečplaznega župana, preko penzioniranega profesorja, ki je aktivno sodeloval pri petih političnih strankah, grabil iz petih korit, in je pri tem spoznal energijo denarja, pa do župnika, čuvarja cerkvene oblasti, ki mu ponižno ljudstvo poljublja častito in sveto roko.

Cerkenik riše življenje priprosto, v hitrih potezih in v privlačnih, toplih besedah. Značaj podaja plastično v ostrih črtah in jih z umetniško silo poveže v tok dejanja. V dialogih je včasih preučen, kar čisto kvari resnično proletarsko preprostost.

Uverjeni smo, da se bo naš Cerkenik tudi v tej smeri povzpел nad povprečnost; saj se neverjetno naglo izpopolnjuje in napreduje. Pa še nekaj: zelo je plodovit! Vse to nam pravi, da smemo pričakovati od njega še marsikaj.

V »Orači« je dobil naš proletarijat nov dokument lastnega kulturnega napredka. Zato bo gotovo našla ta povest velik odmev med slovenskim delovnim ljudstvom. Tudi idealni »Svobodaši« bodo našli v »Orači« zrcalo svojega dela.

Liam O' Flaherty: Zver se je prebudila. Povest iz svetovne vojne, iz meglenih, močvirnih flandrijskih planjav, kjer so se odigravali grozoviti prizori. Pisatelj opisuje tragičen konec male angleške čete, deveterice ljudi. Vsi odnosi vojne na misljenje človeka in na vse njegove življenske pojave so krasno realistično popisani. Povest je gladko prevedel Talpa.

M. A. Nexö: Po solnčni Španiji. Potopisi niso samo kratkočasno čtivo, temveč so tudi velikega praktičnega poučnega pomena. Zato je razveseljivo, da nam je dala »Cankarjeva družba« odlomke iz Nexövega potopisa o Španiji, ki je bila dolgo zastrta pred našimi očmi — nekaj svet zase. Prevaljalca C. Štuklju se je posrečilo izbrati najzanimivejše oddelke, ki jih bo naš proletarijat z veseljem prebral v svojem prostem času. — Knjige »Cankarjeve družbe« so vredne, da si jih naš proletarijat izvoli za svojega najljubšega tovariša.

Za zidarje — 10urni delavnik.

Sodba okrožnega sodišča v Mariboru. — Za nad 10-urno delo 50% povišek. — Vsako sezonsko delo le 10 ur.

Pred mariborskim okrajnim in okrožnim sodiščem je bilo zadnji čas rešenih nebroj slučajev nadurnih tožb iz raznih obratov. Samo za zidarje in druge stavbene stroke še nismo imeli sodbe, ki bi v tem oziru izpregovorila jasno besedo. Stavbeniki so se branili plačevati zidarjem in drugim stavbiniskim delavcem za nadurno delo 50% povišek, češ da je v sezonskih obratih, kot je stavbeno, delovni čas svobodni in vsled tega niso vezani plačati nadurnega dela s 50% poviškom, kakor to določa § 10 zakona o zaščiti delavstva.

Kakor pa je svojčas ravno

tvrdka Fr. Derwuscheka v Lajteršpergu zakrivila s svojimi tožbami z delavci močeno delavsko gibanje za plačilo nadurnega dela s 50% poviškom, tako je sedaj tudi naslednik g. Derwuscheka ing. Rudolf Kiffmann, stavbeno podjetje v Mariboru, ki je tudi solastnik Derwuschekove opekarne, pripomogel zidarjem do sodbe za plačilo nadur s 50% poviškom. Tvrdka Kiffmann Rudolf, mestni stavbenik v Mariboru, se je namreč branila plačati delavcu Matiji Slaniču znesek Din 189.—, ki ga je zahteval za preko 10-urno delo, katero je opravil pri Kiffmannu leta 1929. Tvrdka Kiffmann je pred okrajnim sodiščem navajala, da je sezonsko podjetje in za to ni obvezno plačati nobenega nadurnega dela s 50% poviškom. Okrajno sodišče se je postavilo na stališče tožene tvrdke Kiffmanna in res tožbo delavca Matije Slaniča za znesek Din 189.— iz navedenih razlogov zavrnilo. Proti tej sodbi pa je vložil delavec Matija Slanič, po odvetniku dr. Reismanu

priziv na okrožno sodišče ki je prejšnji teden razpravljalo o tem prizivu. Po daljši razpravi pa je okrožno sodišče razveljavilo prvo sodbo in izreklo ravno nasprotno, da zakon preko 10-urnega dela v industriji nikjer ne dopušča ter morajo zlasti tudi stavbeniki, čeprav so sezonski obrat, plačati delavcem vsako nad 10-urno dnevno delo, ali 60 ur tedensko, s 50% poviškom, kakor to določa izrecno § 10 zakona o zaščiti delavstva.

Zanimivo je, da je ravno tej razpravi prisostvoval tudi podpredsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani, g. dr. Golja, ki ravno te dni nadzira mariborsko sodišče.

v vsakem slučaju

za nad 10-urno delo s 50% poviškom. Zidarji in drugi stavbeni delavci imajo torej sedaj možnost zahtevati od svojih podjetnikov za vso delo, ki so ga morali opravljati preko 10 ur, še 50% povišek. Morajo pa seve številu ur dokazati, bodisi s plačilnimi listki, ali z davčno knjižico, ki jo mora prejeti vsak delavec od delodajalca, ali pa s pričami. V treh letih pa vsaka takšna pravica zastara.

Gospodarske vesti.

Tudi Francija je v kaši. Kljub nakopičenim zalogam zlata se tudi Francija ni mogla za stalno odtegniti pogubnemu toku svetovne gospodarske krize. Zlati otok ni več konjunkturi otok. Predsednik osrednjega odbora francoskih premogovnikov, Peyerimhoff, se je izrazil o tem nedavno tako-le: »Jasno je, da je tudi nas, kakor vse druge, zdaj zgrabil vrtinec. Kot optimist lahko največ še to rečem, da smo sorazmerno najmanj prizadeti. Imamo tu številke, da potrdimo svoje mnenje. Tako se industrijska produkcija občutljivo manjša. Naša zunanja trgovina je dosegla v avgustu najnižje stanje od stabilizacije franka sem. Kar se tiče brezposelnosti, lahko v najboljšem slučaju rečemo, da znaša število brezposelnih od 200.000 do 250.000, število delavcev s skrajšanim delovnim časom pa 1.500.000.« — Ta ugotovitev dokazuje, da vsled mednarodne povezanosti kapitalističnega gospodarstva nobeni državi ni mogoče se za daljšo dobo odtegniti gospodarski krizi in težavam. Ako bo francoski kapitalizem prisiljen zahtevati nazaj kratkoročna posojila, ki jih je dovolil tuji, tedaj bo zmešnjava še precej večja, kakor je danes. Tako je torej z ono blagoslovljeno Francijo! Vse se maže in kapitalizem trpi povsod na svetu od svoje lastne nemoči in od svojih lastnih ukrepov in taktike. Kapitalistično gospodarstvo po vsem svetu brez izjeme pada v jamo, ki si jo je kopalo in izkopalo samo.

Diana

Francosko žganje treba imeti vedno pri hiši. Neznatne bolečine vsled prehlada pa tudi neznošno trganje se prav kmalu odstrani s pravo Dianom. — Izkušenim starsem izborna služba v mrazu za drgnjenje udov pravo

Diana

Francosko žganje.

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

Ljubljana.

Prosvetni večer odseka »Svobode« v Ljubljani, ki se je vršil v sredo, dne 18. t. m. v dvorani delavske zbornice, se je zopet sijajno obnesel. Odsek »Svobode« je s temi večeri realiziral svoj lepi namen. Ti večeri z najpriljudnejšim programom so postali prava potreba ne le delavstva, ampak sploh občinstva. Poleg pevskih in godbenih točk je bilo na dnevnem redu tudi izborna predavanja prof. Tepla o letalstvu, ki je enako zanimalo občinstvo kakor druge umetniške in zabavne točke dnevnega reda.

Maribor.

Dandanašnji človek hitro postane izdajalec domovine. V poslednjih letih se je silno razširila navada, da se ob vsaki priliki uporablja fraza o izdajstvu domovine. Izdajalec domovine lahko postane, če n. pr. misli s svojo glavo, če si abstinent, če nisi organiziran pri organizaciji, ki ima patriotizem v zakupu itd. V poslednjem času pa celo lahko zagrešiš izdajstvo nad domovino, če kupiš par čevljev inozemskega izdelka. Tako vsaj stoji na letakih, ki jih je pred dnevi izdal akcijski odbor domačih čevljarskih mojstrov. Bil bi že skrajni čas, da se s takšnim frazerstvom že vendar enkrat neha, čevljarji pa bodo vendar tudi na drug način pridobili naklonjenost občinstva.

Konec »Dravske plovbe«. Ko so neka pred dvema letoma ustanovili v Mariboru »Dravsko plovbeno družbo« z o. z., ki je otvorila z malim motornim čolnom promet po Dravi od stare dravske vojašnice do Mariborskega otoka, bi si pač nikdo ne bil mislil, da bo to podjetje tako kmalu končalo. Tudi je bilo takrat prav nevarno javno izraziti svoje pomisleke proti rentabilnosti tega podjetja. Družbi »Dravske plovbe« so namreč od vsega početka proročali velik razmah, zlasti pa so podčrtavali dnevni časopisi, kako važna pridobitev je Dravska plovba za tujski promet. Ob prički krstne slavnosti, katere se je udeležil sam škof, je nek slavnostni govornik označil otvoritev te plovbe za zgodovinsko važen moment v razvoju mesta Maribora. Nedavno tega pa so naenkrat odpeljali motorni čoln, ki je bil doslej ponos Mariborčanov, nekam v Slavonijo. Glavni družabnik dr. Feldman pa je že nekaj časa odsoten in se nahaja neznano kje v inozemstvu. V Mariboru pa sta ostala uslužbenca Dravske plovbe, neki kapitan in neki delavec, ki nista dobila za svoje delo plačila. Zadeva se sedaj nahaja pri sodišču, kjer je odvetnik iztožil terjatev obeh prizadetih ter sedaj zarubil — pristaniške naplate.

»Svoboda« bo pričela s prihodnjo sredo, t. j. s 25. t. m. prirejati svoja predavanja v palači Delavske zbornice, Sodna ulica (II. nadstropje). Prihodnjo sredo bo predaval s. Henrik Tuma iz Ljubljane, na kar sodruge in sodružice že danes opozarjamo. Kakor čujemo, se bo »Svoboda« z vsemi svojimi odseki 2. dec. preselila v prostore Strokovne komisije. Upamo, da bo to dobro vplivalo na poglobitev kulturnega dela med mariborskim delavstvom.

Mariborski konkurzi. Kakor menda nikjer drugod, rastejo zadnji čas v Mariboru sodne poravnave in konkurzi kot gobe po dežju. Upniki utrpijo ogromne milijonske zgube. Večje tvrdke že kar s strahom pričakujejo vsak dan popoldanske pošte, ko dostavlja svoje sklepe sodišče. Skoro z vsakim dnevom prinaša pismo- noša kako novo prijavo poravnave ali konkurza. Nedvomno so težke gospodarske razmere. Toda vsaka stvar mora imeti svoje meje in tudi

trgovec mora vedeti, kako dolgo lahko dela s svojim in tujim denarjem. Poročajo nam, da po nekaterih mestih v tem oziru zlasti ugodno vpliva dejstvo, da vsak spis o poravnavi in konkurzu z vso rigoroznostjo pregleda državni tožitelj in uvede proti dolžnikom potrebno postopanje. Višek zanimanja pa je dosegel v Mariboru v poslovnih krogih pravkar razglašeni konkurz trgovca Ferdo Kauffmanna s Kralja Petra trga. V svoji prijavi je navedel nič manj kot okrog 800.000. — Din primanjkljaja, a upravitelj je ugotovil na vrednostih komaj znesek Din 19.141. To pa presega že vse meje.

Kaj pravijo? Že v zadnji številki smo poročali, da se v našem mestu že dolgo časa šušlja in ugiblje o spremembi na mestnem magistratu. Poleg novega župana so sedaj neki vsenali določili že tudi novo listo občinskega sveta, ki naj bi bila sestavljena sledeče: 24 zastopnikov bivše sam. demokratske stranke, 9 pripadnikov bivše klerikalne stranke, 4 socialisti in 3 Nemci. Svoječas je bilo izvoljenih 13 socialistov.

Avstrijski pučist dr. Pirmer, ki je bil te dni iz Bavarske izgnan, se baje ne namerava vrniti v Maribor, kakor se je prvotno domnevalo, temveč bo ostal najbrž v Italiji ali Švici. Čudno, da ni mogel mogčeni vodja fašistov Hitler prepričati izgonna dr. Pirmerja iz Bavarske.

Samomor železničarja. V torek, dne 17. t. m. se je v studenskem gozdu obesil 41-letni Konrad Lukaš, mizar delavnice drž. železnice. Lukaš je bil do 11. ure dopoldne v službi, nakar si je baje po nasvetu njegovega predelavca vzel dopust in odšel iz službe. Baje je bil potem še v neki gostilni v Studencih, kjer je bil videti zelo potrten se je celo proti nekemu izrazil, da se bo obesil, na kar pa dotični ni polagal važnosti, ker ni smatral to izjavo za resno. Zakaj je Lukaš, ki zapuša štiri nepreskrbljene otroke in ženo, izvršil samomor, ni znano. Pokojnik je bil znan kot zelo miren in prevdaren delavec, zato je tembolj zagonetno, kaj ga je privedlo do tega obupnega dejanja. Oblasti naj zadevo strogo preiščejo in zlasti zaslišijo njegove predpostavljene v železniški službi, zakaj je omenjenega dne zapustil službo.

Delavci, nameščenci, poslužujte se lepih knjig, ki so Vam za mal denar na razpolago v knjižnici »Delavske zbornice«, v novo zgrajeni palači OUZD.

Društvo »Ogenj« se nahaja v Korosčevi ulici št. 8 pritličje, kjer se

dobijo vse potrebne informacije. Uradne ure so vsak ponedeljek, sredo in petek od 17. do 19. ure.

Mila Favai, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, drobnarije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, kozmetike. Najnižje cene!

Manufaktura, kožuhovina, trenškoti, Hubertus-plašči, usnjene suknje, pletenine L. ORNIK, Maribor, Koroška cesta 9. Plačilne olajšave.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Radirke, risanke, šolske škatle, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Celje.

Prihodnje skioptično predavanje se bo vršilo v sredo 25. nov. o temi: »Skandinavija«. Predavatelj Bogomir Skaberne. Radio večer se pa vrši vsako soboto ob 8. uri. Oboje vedno v dvorani Delavske zbornice.

Lepo uspelo skioptično predavanje se je vršilo preteklo sredo v dvorani Delavske zbornice. O »Odkritju Amerike« je predaval s. Svetek in nam pokazal krasne skioptične slike. Predavanje samo na sebi je zelo interesantno in poučno, ker se ne dotika le samega odkritja, temveč obenem pojasnjuje razmere, običaje in šege ljudstva, ki je živelo v dobi, ko se je Krištof Kolumb odpravljat iskat nove dežele. V odmoru med predavanjem smo poslušali tudi posamezne točke prosvetnega večera ljubljanske »Svobode«, ki jih je oddajala ljubljanska radio postaja. Vsled tega se je sicer predavanje nekoliko zavleklo, bilo je pa interesantno, zlasti značilno je bilo dejstvo, da smo se tako združili v duhu z ljubljanskimi »Svobodaši« in slišali njihovo muziko in njihove pevske točke.

Oddaja stanovanj v novi palači Pokojninskega zavoda se je vršila pretekli torek v Celju. V palači je 21 stanovanj in 4 lokali, kar je bilo skoraj vse oddano. Velika množina prošenj za stanovanja je pri tej priliki šele prav pokazala, kako ogromna stanovanjska mizerija še vedno

vlada v Celju. Pokazala je pa tudi, da je Pokojninski zavod lahko oddal svoja razmeroma draga stanovanja, ker so tudi stanovanja celo po starih hišah tako draga, da skoraj ni razlike med udobnim stanovanjem v novi palači in stanovanjem v starih zaduhlih podrtijah. Vprašanje stanovanjske najemnine je v Celju tako pereče aktualno, da se bo treba v bodoče več baviti z njim in ga enkrat prav temeljito razčistiti. Stanovanje v novi palači Pokojninskega zavoda je sila podražila 1 meter debela temeljna železo - betonska ploškev, ki je bila od strokovnjakov predpisana, ker je baje fundament za tako veliko stavbo preneugoden. Kakor smo izvedeli je omenjena plošča podražila stavbo za kake trideset milijona dinarjev, kar znači, da so stanovanja za kakih 15 odstotkov dražja, kakor bi bila pri normalni gradnji. Res je sicer, da mora Pokojninski zavod naložiti svoj denar kolikor mogoče ugodno in na visoke obresti, ker mora iz njih plačevati pokojnine svojim članom. Toda nastaja pa pri tem prav resno vprašanje, če in koliko časa bodo stanovalci v Celju zmogli razmeroma drago stanovanje. Pri današnji veliki stanovanjski mizeriji je to sicer mogoče, toda glede stanovanj v Celju bo na vsak način treba pokreniti kako javno akcijo, da jih bo dovolj na razpolago in da se bo zlasti v starih hišah najemnine temeljito znižala. Takrat bo prišel tudi Pokojninski zavod v položaj, da bo moral najemnine reducirati, če tudi hiša ne bo prinašala zaželjenih obresti.

Knjige »Cankarjeve družbe« so prispele že pred dobrim tednom in jih je dobili pri onih zaupnikih, pri katerih so bile naročene. Letošnje knjige zadivijo in je Cankarjeva družba z njimi prekosila vse druge slične družbe. Ker je po knjigah veliko povpraševanje, jih bomo naročili še nekaj izvodov, katere se bodo dobile v pisarni Konzumnega društva za Slovenijo v Celju.

Majhen nesporazum.

»Ali ste že bili predkaznovani?«
»Da, dvakrat, gospod sodnik: zdaj sem tretjič oženjen!«

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7
pa se bode uverili o resničnosti naših navedb.
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!
Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

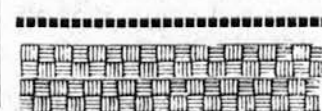
Pazite se vred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
Din
50
Pazite
na gornjo ceno

Nabirajte nove naročnike

**Za šolo kupujemo samo na
Slomškovem trgu štev. 6.
Ljudska tiskarna Maribor.**

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNISKA
ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“ V TRBOVLJAH r. z. z o. z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovem pri Rajhenburgu. — Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 Din, vpisnina 2-50 Din.

NAČELSTVO.

POZOR!

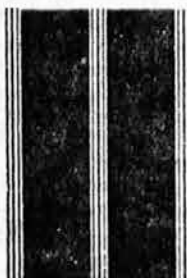
Če hočeš dobro dalmatinsko vino piti,
K Dalmatincu Grubišiću-„Slavčku“ moraš iti.
Pristno vino na Betnavski cesti 39 tam dobiš.
Tudi z morskimi ribami se vedno lahko oskrbiš.
Belo, črno vino stane liter samo deset,
Čez ulico neseš liter črnega lahko za Din devet.
Prima vinski kis je tam vedno na razpolago,
Po Din 4 liter, to vendar, gospodinje, ni predrago.
Prosim, prepričajte se o resničnosti moje reklame,
Ker moji lastni pridelki bodo vedno pričali zame.

GRUBIŠIČ, dalm. gostilničar,
Maribor, Betnavska cesta 39.

Nalagajte svoje prihranke

**v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.**

**Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!**

**Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesečni odpovedi.**

